

Dendrokronologisk undersøgelse af våningshus – Omland, samt uthus. Gnr. 16, Bnr. 19. Flekkefjord kommune. Vest-Agder fylke – Norge.

Omland, Hydra 29B

Koordinater: 56.03569° N 58,2973/E 6,6597

Formål: Datering og opbygning af grundkurve

Undersøgt af Birgitte Wendelbo Arentoft og Claudia Baittinger

Rapport udarbejdet oktober 2014 af Charlotte Kure Brandstrup

NNU rapport 67 - 2014

NNU j.nr. A9087

Se også NNU rapport 1-2012

Publicering: Med mindre andet er aftalt kan resultatet frit anvendes med henvisning til denne rapport. Kontakt evt. laboratoriet for hjælp og yderligere oplysninger (dendro@natmus.dk). Rapporten kan downloades fra hjemmesiden www.nnu.dk, under Dendrokronologi, Rapporter.

Tømmer udtaget fra våningshus samt fra uthus

Yderligere 11 prøver af fyr (*Pinus sylvestris*) er modtaget til undersøgelse, udover de 14 prøver der allerede er udtaget til undersøgelse fra Hydra 29A. Ud af de 11 prøver er 8 prøver dateret.

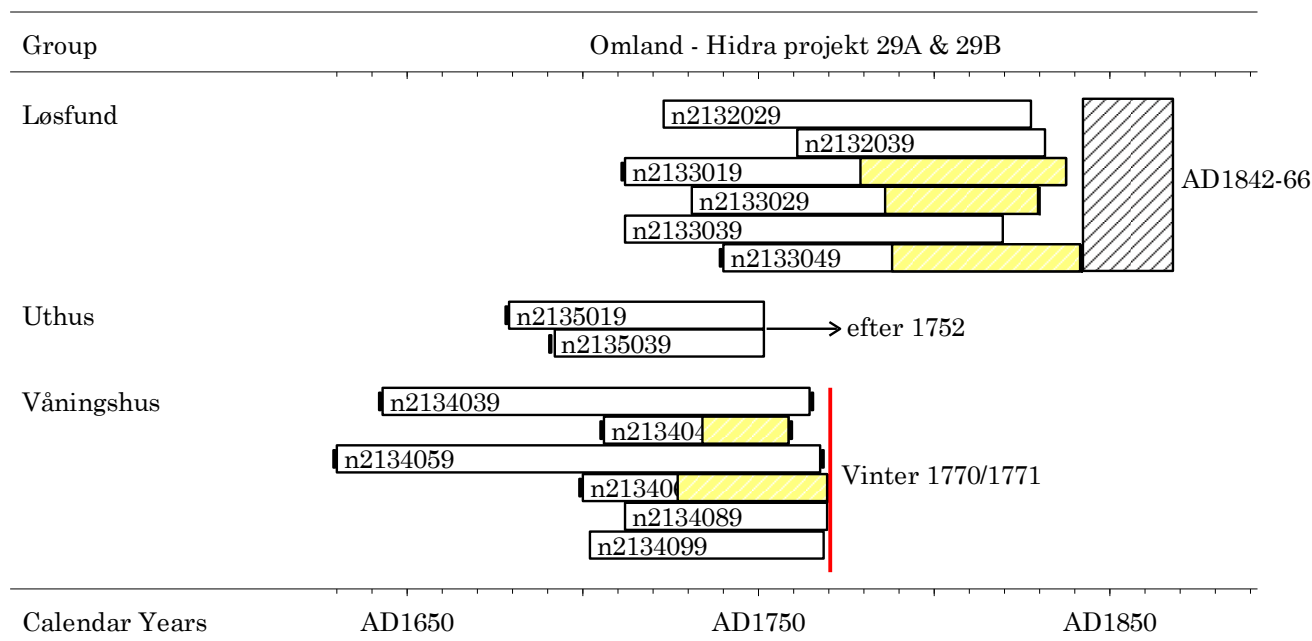
Prøveudtagning er foretaget to steder, således at prøverne er inddelt i to grupper henholdsvis gruppe 1 "våningshus" og gruppe 2 "uthus".

Årringskurverne for de undersøgte kurver er søgt dateret ved hjælp af referencekurver fra Skandinavien. Undersøgelsen viser at de 8 daterede prøver stammer fra træer, som er fældet nogenlunde samtidigt. Resultatet vises i Figur 1 sammen med de daterede prøver fra "Hydra 29A".

Det ses her, at de to prøver fra "Uthus" er den yngste bevarede årring dateret til 1752. Da der ikke er bevaret splintved eller *Waldkante* på prøverne kan det bestemmes at prøverne stammer fra træer der er fældet *efter* 1752.

Undersøgelsen viser, at to prøver fra "våningshuset" har bevaret splintved. Prøve N2134069 har derudover bevaret *Waldkante*. Den yngste årring er fuldent, det kan derved bestemmes at prøven stammer fra et træ der er fældet i vinterhalvåret 1770/1771. Da de seks daterede årringskurver fra "våningshuset" passer relativt til hinanden (Tabel 1), kan det formodes at "våningshuset" er opført ca. år 1771 eller få år herefter.

Figur 1 viser ligeledes de daterede løsfund fra NNU rapport 1-2012. De seks årringskurver passer relativt til hinanden (Tabel 2). Ved brug af en splintstatistik på 40-80 årringe, kan det bestemmes at prøverne formentlig stammer fra træer der er fældet i perioden 1842-1866.

Figur 1: Dateringsdiagram over alle daterede prøver fra Hydra projekt 29 – Omland. Indplaceret på tidsskala. Gule felter indikerer synligt splintved.

Tabel 1: matrix. *t*-værdier ved relativ datering af de daterede årringskurver fra "våningshuset"

	Våningshus					
Filenames	n2134039	n2134049	n2134059	n2134069	n2134089	n2134099
-	AD1643	AD1706	AD1630	AD1700	AD1712	AD1702
-	AD1765	AD1759	AD1768	AD1770	AD1770	AD1769
n2134039	*	2.62	-	4.06	2.40	2.01
n2134049	*	*	-	4.01	5.94	4.51
n2134059	*	*	*	4.35	-	-
n2134069	*	*	*	*	4.89	2.62
n2134089	*	*	*	*	*	2.95

Tabel 2: matrix. *t*-værdier ved relativ datering af de daterede årringskurver fra "uthus" og løsfund.

	Uthus		Løsfund					
Filenames	n2135019	n2135039	n2132029	n2132039	n2133019	n2133029	n2133039	n2133049
-	AD1679	AD1692	AD1723	AD1761	AD1712	AD1731	AD1712	AD1740
-	AD1752	AD1752	AD1828	AD1832	AD1838	AD1830	AD1820	AD1842
n2134039	-	2.76	2.25	\	3.43	-	3.18	-
n2134049	2.23	2.12	-	\	2.02	-	2.75	-
n2134059	2.06	-	-	\	5.18	-	4.14	-
n2134069	2.83	3.43	-	\	4.36	3.20	7.07	2.19
n2134089	2.11	2.35	2.08	\	2.65	-	4.00	-
n2134099	-	-	2.12	\	2.07	-	2.37	-
n2135019	*	4.21	-	\	-	-	2.95	\
n2135039	*	*	-	\	-	2.61	2.41	\
n2132029	*	*	*	-	4.16	3.96	5.00	3.26
n2132039	*	*	*	*	2.09	3.75	2.30	2.88
n2133019	*	*	*	*	*	2.38	16.50	2.94
n2133029	*	*	*	*	*	*	2.89	9.78
n2133039	*	*	*	*	*	*	*	2.43
n2133049	*	*	*	*	*	*	*	*

Proveniens

De daterede årringe er regnet sammen til tre middelkurver.

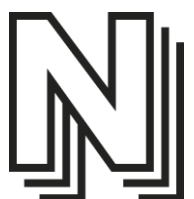
N213M001 består af de daterede årringskurver fra løsfundene beskrevet i NNU rapport 1 -2012. Middelkurven omfatter 131 årringe og dækker perioden 1712 til 1842. Middelkurven daterer til referencekurven fra Vest-Agder (Tabel 3).

N213M002 består af de daterede årringskurver fra "uthus" og "våningshus". Middelkurven omfatter 141 årringe og dækker perioden 1630 til 1770. Af Tabel 3 fremgår det ud fra *t*-værdien at tømmeret formentlig stammer fra Vest-Agder.

N213M003 er alle daterede årringskurver fra Hidra29A samt 29B sammenregnet til en middelkurve der omfatter 213 år og dækker perioden 1630 til 1842. Af Tabel 3 ses der her den højeste *t*-værdi på 11,12 mod referencekurven fra Vest-Agder.

Tabel 3: Absolut datering, *t*-værdier. N213M001 er middelkurven fra de daterede kurver fra NNU rapport 1-2012 "Hidra 29A" N213M002 er middelkurven dannet fra de daterede kurver fra denne rapport "Hidra 29B". N213M003 er middelkurve dannet af alle de daterede prøver fra Hidra projekt 29A samt 29B. Alle middelkurver, krydsdaterer med referencekurver fra Vest-Agder

Filenames	-	-	N213M001	N213M002	N213M003	Referencekurver
-	start	dates	AD1712	AD1630	AD1630	
-	dates	end	AD1842	AD1770	AD1842	
HIDRA projekt			29A	29B	29A+29B	
GOTPINUS	AD1124	AD1987	3.28	2.99	4.13	GOTLAND PINUS
nomk0505	AD871	AD1988	3.33	2.99	3.66	mk oestlandet
Aaseral2	AD1223	AD1857	5.71	-	3.14	Aaseral
VA_2011_3	AD1223	AD1879	9.32	7.92	10.64	Vest-Agder med Aaseral
VAAaseralPISY2	AD1353	AD1936	9.34	8.41	11.12	Vest-Agder minus Aaseral
nomk0803	AD1345	AD1780	4.60	3.66	4.57	AUST-AGDER

Katalog over prøver

n2134019.d

Title : A9087 Hidra 29B Vaaningshus 1 stokk over gulv - 401

Raw Ring-width PISY data of 51 years length

Undated; relative dates - 0 to 50

0 visible sapwood rings and no bark surface

Average ring width 150.35 Sensitivity 0.21

n2134029.d

Title : A9087 Hidra 29B Vaaningshus 2 stokk over gulv - 402

Raw Ring-width PISY data of 52 years length

Undated; relative dates - 0 to 51

0 visible sapwood rings and no bark surface

Average ring width 189.00 Sensitivity 0.22

n2134039.d

Title : A9087 Hidra 29B Vaaningshus 3 stokk over gulv skive - 403

Raw Ring-width PISY data of 123 years length

Dated AD1643 to AD1765

0 visible sapwood rings and no bark surface

Average ring width 95.28 Sensitivity 0.20

n2134049.d

Title : A9087 Hidra 29B Vaaningshus 4 stokk over gulv - 404

Raw Ring-width PISY data of 54 years length

Dated AD1706 to AD1759

25 sapwood rings and no bark surface

Average ring width 170.54 Sensitivity 0.22

n2134059.d

Title : A9087 Hidra 29B Vaaningshus 5 stokk over gulv skive - 405

Raw Ring-width PISY data of 139 years length

Dated AD1630 to AD1768

0 visible sapwood rings and no bark surface

Average ring width 99.58 Sensitivity 0.24

n2134069.d

Title : A9087 Hidra 29B vaaningshus 6 stokk over gulv skive - 406

Raw Ring-width PISY data of 71 years length

Dated AD1700 to AD1770

43 sapwood rings and winter bark surface

Average ring width 141.32 Sensitivity 0.26

n2134089.d

Title : A9087 Hidra 29B Vaaningshus 8 stokk over gulv - 408

Raw Ring-width PISY data of 59 years length

Dated AD1712 to AD1770

0 visible sapwood rings and no bark surface

Average ring width 160.37 Sensitivity 0.22

n2134099.d

Title : A9087 Hidra 29B Vaaningshus 9 stokk over gulv - 409

Raw Ring-width PISY data of 68 years length

Dated AD1702 to AD1769

0 visible sapwood rings and no bark surface

Average ring width 169.82 Sensitivity 0.19

n2135019.d

Title : A9087 Hidra 29B Vaaningshus Hjoerne soer oest skive - 501

Raw Ring-width PISY data of 74 years length

Dated AD1679 to AD1752

0 visible sapwood rings and no bark surface

Average ring width 133.68 Sensitivity 0.28

n2135029.d

Title : A9087 Hidra 29B Vaaningshus Hjoerne soer oest skive - 502

Raw Ring-width PISY data of 139 years length

Undated; relative dates - 0 to 138

0 visible sapwood rings and no bark surface

Average ring width 68.44 Sensitivity 0.26

n2135039.d

Title : A9087 Hidra 29B Uthus Hjoerne soer oest - 503

Raw Ring-width PISY data of 61 years length

Dated AD1692 to AD1752

0 visible sapwood rings and no bark surface

Average ring width 151.92 Sensitivity 0.20

